

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Cirkulärnr: 2005:63
Diariernr: 2005/1503
Handläggare: Mats Söderberg
Avdelning: Avdelningen för lärande och arbetsmarknad
Datum: 2005-06-22
Mottagare: Kommunstyrelsen
Styrelsen för gymnasieskola och vuxenutbildning
Arbetsmarknadsfrågor
Rubrik: Ett förtydligt kommunalt uppföljningsansvar för ungdomar under 20 år

CIRKULÄR 2005:63

2005-06-22

Kommunstyrelsen
Styrelsen för gymnasieskola
och vuxenutbildning
Arbetsmarknadsfrågor

Ett förtydligat kommunalt uppföljningsansvar för ungdomar under 20 år

Sammanfattning

Fr.o.m. den 1 juli 2005 träder en ny bestämmelse i skollagen i kraft som innebär att kommunernas uppföljningsansvar för ungdomar förtydligas. I denna bestämmelse anges att en hemkommun löpande skall hålla sig informerad om sysselsättningen för de ungdomar under 20 år som avslutat grundskolan men som inte fullföljt gymnasieskolan och inte bedriver studier där. Detta i syfte att kunna erbjuda dem lämpliga individuella åtgärder. I detta cirkulär lämnas en närmare information om ikraftträdandet av denna bestämmelse.

Tidigare reglering

Fram till 1 juli, 1992 fanns en paragraf med liknande lydelse som den som nu införs. När Individuella program infördes i gymnasieskolan kom denna bestämmelse inte längre att kvarstå i skollagen. Att denna uttryckliga skyldighet togs bort utgjorde dock inte något uttryck för sänkt ambitionsgrad från statsmakternas sida vad gällde uppföljningsansvaret. Tvärtom angavs i Prop. 1990/91:85 Växa med kunskaper: ”*Skyldigheten för hemkommunen att erbjuda i princip alla 16-19-åringar, som lämnat gymnasieskolan, en gymnasieutbildning medför att kommunens åtgärdsansvar för ungdomar utan gymnasieutbildning höjs från 18 till 20 år, vad avser utbildningsinsatser. Inriktning mot utbildning medför att det hittillsvarande uppföljningsansvaret kommer att ingå som en naturlig del av gymnasieskolan.*” (sid. 92).

Med tiden har dock frånvaron av lagbestämmelse om uppföljningsansvaret kommit att uppfattas olika i kommunerna. Många kommuner har haft en god bild av sysselsättningen hos de aktuella ungdomarna, men det har inte varit ett heltäckande förhållande. Efter förslag i regeringens proposition 2004/2005:2 träder den 1 juli 2005 en ny bestämmelse i kraft som på nytt reglerar detta ansvar i lag.

Sveriges Kommuner och Landsting

118 82 Stockholm, Besök: Hornsgatan 20
Tfn: växel 08-452 70 00, Fax: 08-452 70 50
info@skl.se, www.skl.se

Skollagens nya lydelse

Den nya lagparagrafen träder i kraft den 1 juli 2005 och har följande lydelse:

(Skollagen 1 kap.18 §)

”En hemkommun skall löpande hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen som fullgjort sin skolplikt men som inte fyllt 20 år är sysselsatta, i syfte att kunna erbjuda dem lämpliga individuella åtgärder.

Kommunens skyldighet enligt första stycket omfattar inte de ungdomar som genomför eller har fullföljt utbildning på nationella eller specialutformade program i gymnasieskola, gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om den behandling av personuppgifter som är nödvändig för att kommunen skall kunna genomföra sin skyldighet enligt första stycket.”

Kommunernas skyldigheter respektive statliga uppgifter

När en sådan bestämmelse nu återinförs i skollagen innebär det inte något nytt åläggande från statsmakternas sida utan ett förtydligande av ett befintligt ansvar. Därför sker heller ingen ytterligare finansiering utöver de medel avseende uppföljningsansvaret som den 1 juli 1991 infördes i sektorsbidraget för skolan, senare i anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Uppföljningsansvaret innebär därmed inte något vidgat åtgärdsansvar utan en skyldighet att kontinuerligt följa upp och informera ungdomarna om möjligheter till studier m.m.

Skolverket har redan idag ansvar att utöva tillsyn över bl.a. utbildningen i gymnasieskolan. Regeringen avser att ge Skolverket tillsynsansvar även för kommunens ansvar att hålla sig informerad om icke skolpliktiga ungdomar upp till 20 år. Förbunden ser det inte som rimligt att det kan ställas krav på långtgående efterforskningar av ungdomar som vistas utanför hemkommunen och/eller på okänd ort. Däremot kan man förvänta granskningar av att det i kommunen finns en systematik att följa upp ungdomarna i målgruppen och att återkommande erbjuda dem utbildning och stödjande insatser med sådan inriktning.

Skyldigheten för kommunerna avser inte ungdomar som befinner sig i utbildning eller har fullföljt utbildning på nationella eller specialutformade program i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan eller motsvarande.

Syftet med att kommunen skall hålla sig informerad är att den skall kunna erbjuda lämpliga åtgärder. För det stora flertalet ungdomar innebär det erbjudande om gymnasieutbildning. I olika sammanhang betonas att i gymnasieskolan finns utvecklade arbetsformer och arbetsätt som möter ungdomarnas individuella

behov. Arbetsmarknadsmyndighetens uppdrag vad gäller service till arbetssökande kvarstår. Flertalet arbetsmarknadspolitiska åtgärder avseende ungdomar gäller dock dem som fyllt 20 år. För vissa ungdomar *under 20 år* kan det finnas behov av andra insatser kopplade till arbetsmarknadsmyndighetens uppdrag. Här kan kommunala ungdomsprogram (KUP) användas i de fall kommunen tecknat ett sådant avtal. Sådana avser dock i första hand de ungdomar som fullföljt gymnasieskolan. Avtal om KUP tecknas på frivillig basis, dvs. det finns ingen skyldighet för kommunen att teckna ett sådant.

I budgetpropositionen för 2005 (prop. 2004/05:1) föreslog regeringen en ändring i 5 kap. 4 b § skollagen (1985:1100) med innebörd att elever på gymnasieskolans individuella program skall ges utbildning på heltid. Riksdagen har bifallit förslaget (bet. 2004/05: UbU1, rskr. 2004/05:124), som träder i kraft den 1 juli 2006. I denna fråga återkommer förbunden i ett särskilt cirkulär.

Utredningen om entreprenader i gymnasieskolan (dir. 2004:04) kommer också att behandla frågor som kan bli aktuella för de elever som kan behöva särskilda verksamhetsformer och upplägg för sitt lärande och sin utveckling i gymnasieskolan. Utredningens betänkande skall avlämnas i september 2005.

Personuppgifter

Särskilda regler för behandlingen av personuppgifter inom ramen för det kommunala uppföljningsansvaret kommer att gälla. I den lagparagraf som nu träder i kraft (se ovan) bemyndigas regeringen att utfärda föreskrifter beträffande personuppgifter. En sådan förordning är under utarbetande inom Regeringskansliet, men väntas inte träda kraft förrän till hösten 2005. I den kommande förordningen kommer tydliggöras vilka uppgifter som kan och får registreras vilket sannolikt innebär en begränsning med avseende vilka uppgifter som kan registreras utifrån personuppgiftslagen (PUL).

Frågor

Frågor om ovanstående cirkulär besvaras av Fredrik Gunnarsson avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad, fredrik.gunnarsson@skl.se (ungdomsfrågor) eller av Mats Söderberg, avdelningen för lärande och arbetsmarknad (utbildningsfrågor), mats.soderberg@skl.se.

Sveriges Kommuner och Landsting
Avdelningen för lärande och arbetsmarknad

Britta Rundström

Mats Söderberg